

Соединетите Американски Држави нема да се откажат од политичкиот статус на Косово. Тоа е факт. Всушност, тие ја потегнаа иницијативата за излез од корсокакот наречен статус кво. Меѓународната заедница процени дека преговорите мора да почнат. Сегашната состојба е далеку од одржлива. При последната посета на Приштина, Николас Барнс им порача на косоварите дека ќе им се даде можност да одлучуваат за својата иднина. Што значи тоа? Независност? А, што друго можат да одлучат граѓаните на Косово? Шест ипол години по

НАТО интервенцијата таму нештата се далеку од она што го посакуваа Албанците од протекторатот. На преговарачката маса се наоѓаат повеќе опции. Во моментот никој не фаворизира некое решение. Само нашиот премиер во Детроит каже дека Буш и Рајс му рекле оти крајното решение ќе биде условна независност. Зошто се тогаш преговори, кога решението веќе е донесено во Белата кука и во Стејт депарментот? А, сега со маски се повикуваат и Белград и Приштина да седнат на маса и заеднички да се договорат за иднината не само на

од Белград ќе зависи дали ќе се качи на него или ќе го пропушти. Неодамна во Брисел се одржа собир посветен на иднината на Косово во организација на белгиската фондација "Крал Бодуен". На едно место се најдоа многу познати личности од светот на политиката, дипломатијата и медиумите што само по себе сведочи за атрактивноста на косовскиот случај. Меѓународната кризна група заговараше независност на Покраината, за што доби голема поддршка од учесниците на собирот.

Во српската јавност денес отсуствува

СРБИТЕ НЕ ГО ДАВААТ КОСОВО, А НЕ ОДДЕЛУВААТ НИТУ ЕДЕН ОТСТО ОД БУЏЕТОТ ЗА НЕГО

"Ако останете заедно и преговарате на основа на заедничка стратегија ќе бидете успешни и ќе можете едногласно да разговарате со Владата во Белград, во спротивно ќе имате проблеми", им порача Барнс на привремените косовски власти. По којзнае кој пат ќе се гледаат веќе видени игри, манипулации и недемократски методи на решавање на проблемите.

Ако се почитуваат меѓународните документи, тогаш единствено прифатливо решение за Косово е во реформите на Југословенската Федерација и тоа на начин предвиден во црногорскиот предлог до Белград, што значи прво да се признае суверенитетот на Србија, Црна Гора и Косово, а потоа да се создаде лабава унија на независни земји. Зборувајќи правно, тоа е единствен начин Косово да биде суверено и да се зачува територијалната целовитост на српската држава.

Пишува: **Мишко ТАЛЕСКИ**

Покраината, туку и на регионот.

"Ако останете заедно и преговарате на основа на заедничка стратегија ќе бидете успешни и ќе можете едногласно да разговарате со Владата во Белград, во спротивно ќе имате проблеми", им порача Барнс на привремените косовски власти. Истовремено, американскиот потсекретар предупреди дека, ако е потребно, 18.000 војници на КФОР ќе бидат подготвени да дејствуваат. Тоа е најцрното сценарио. Никој не ја исклучува можноста за нова дестабилизација на регионот. Ниту Бајрам Косуми, ниту УНМИК, КФОР, ниту западните дипломати.

Веќе се појави нова т.н. Војска за независност на Косово, која веројатно ќе ги дозира своите напади и закани во зависност од развојот на ситуацијата. Таа ќе треба да ја подобрува преговарачката позиција на косовската страна. По којзнае кој пат веќе видени игри, манипулации и недемократски методи на решавање на проблемите. Дали меѓународната заедница е свесна дека може да се радикализира и другата страна?

ТРГНА КОСОВСКИОТ ВОЗ

Веќе сè погласни се најавите на српските радикали дека со сите средства ќе го бранат Косово, бараат да се прогласи окупација на тој дел од Србија, со што работите сè повеќе се драматизираат. Како и да е, косовскиот воз тргна. Сега

вистинска расправа за таквото расположение на меѓународната заедница, па се сведува на наоѓање на помалиот или поголемиот виновник за денешната позиција на Косово. Независно Косово ќе стане опасен преседан за целиот балкански регион, за меѓународното право, за европските интеграции и мировниот процес на територијата на поранешна Југославија. Ова, пак, го оцени Шведската транснационална фондација за истражување на мирот и безбедноста.

"Ако може Косово, зошто не и Тајван, Тибет, Чеченија, Тамилскиот Елам, Кашмир...", се прашаа авторите на анализата истовремено нагласувајќи дека со прогласувањето независност би се прекршила Резолуцијата 1244. Независноста би ги наградила оние кои стојат зад кампањата на етничкото чистење на неалбанските заедници и ќе ги охрабри оние кои извезувале насилство во регионот, во Јужна Србија и северозападна Македонија. Начелото - целта ги оправдува средствата, во овој случај ќе се потврди како веродостојно. Она што сега е сигурно е тоа дека Косово не може да се врати на состојбата од пред 1999 година, но истовремено не смее да биде прототип на создавање нови односи во меѓународното право. Мисиите на ОН и на КФОР не успеаја да создадат мултиетничко општество. Намерно или случајно, допрва ќе се анализира. Преку 200.000 Срби и друго неалбанско население сè уште не можат и не сакаат да се вратат во своите домови, косовските власти не уживаат никаков кредибилитет кај неалбанските заедници. Шведската транснационална фондација заклучи дека клучна цел треба да биде на косовските Ал-

УСПЕВА ЛИ ЕКСПЕРИМЕНТОТ МИНИЈАТУРНИ ЕТНИЧКИ ДРЖАВИ?

банските заедници и ќе ги охрабри оние кои извезувале насилство во регионот, во Јужна Србија и северозападна Македонија. Целта ги оправдува средствата, во случајов ќе се потврди како веродостојно. Постојат низа решенија, како што се, кантонизација, конфедерација, двојна автономија, поделба, туторство, независност без војска и други специјални модалитети и разни комбинации.

Независноста на Косово би можела да биде прифатлива во замена за гарантирање на правата на малцинствата и откажување од создавањето "големо Косово" или "голема Албанија". Со ваквите одлуки се задоволуваат албанските барања, се избегнува конфликт меѓу НАТО и косовските Албанци и се гарантира регионална сигурност. Според други, пак, условната независност на Косово може да го дестабилизира регионот, затоа што создава преседан.

"Ако може Косово, зошто не и Тајван, Тибет, Чеченија, Тамилскиот Елам, Кашмир...". Независно Косово ќе стане опасен преседан за целиот балкански регион, за меѓународното право, за европските интеграции и мировниот процес на територијата на поранешна Југославија. Независноста би ги наградила оние кои стојат зад кампањата на етничкото чистење на неал-

банци да им се даде максимална можност и вистински средства да управуваат со својата иднина, а при тоа да не се чувствуваат загрозувани. Праведно решение би било она кое не значи ниту автономија, што е неприфатливо за Албанците, но ниту условна или непосредна независност, која нема да ја прифатат ниту косовските Срби, ниту Србија. Меѓу овие две опции постојат низа решенија, како што се, кантонизација, конфедерација, двојна автономија, поделба, туторство, независност без војска и други специјални модалитети и разни комбинации. Опцијата независност на Косово ќе значи дека едната страна, албанската, ќе ја постигне својата максималистичка цел, а другата, српската, тотално поразена, посрамена и неподготвена да го прифати договорот ќе ги напушти преговорите. До полна независност не може да се дојде преку преговори. Тоа е сосема јасно. Независноста ќе значи наметнато решение, бидејќи српската страна нема да се согласи на таква територијална отстапка.

ПРЕСЕДАН ВО ПРЕДЛОЗИ

Резолуцијата 1244 го потврдува зачувувањето на територијалната целост на Југославија, што исклучува отцепување на Косово без согласност на Белград, а во согласност со начелото за забрана на насилна промена на границата во Европа од Хелсиншкиот договор. Германскиот експерт Франц Лотар Алтман це-

ни дека меѓу задачите на меѓународните сили на Косово, согласно со Резолуцијата, се вклучува и олеснувањето на политичкиот процес за одредување на конечниот статус на Косово, а во согласност со "Договорот од Рамбује" каде се спомнува рок од три години за одредување на статусот на Покраината, со уважување на волјата на жителите, најверојатно по пат на референдум, кој во текстот од Рамбује никаде не е спомнат. Доколку се почитуваат меѓународните документи, како што сугерира Алтман, тогаш единствено прифатливо решение за Косово е во реформите на Југословенската Федерација и тоа на начин предвиден во црногорскиот предлог до Белград, што значи прво да се признае суверенитетот на Србија, Црна Гора и Косово, а потоа да се создаде лабава унија на независни земји. Зборувајќи правно, тоа е единствен начин Косово да биде суверено и да се зачува територијалната целовитост на српската држава. Уште во 2001 година се анализираше дека по интервенцијата на НАТО за Косово нема враќање во Југославија, па се предлагаше опцијата "условна независност" која претходно ја формулираше францускиот експерт Жак Рупник. Според тој предлог, независноста на Косово би можела да биде прифатлива во замена за гарантирање на правата на малцинствата и откажување од создавањето "големо Косово" или "голема Албанија". Со ваквите одлуки се задоволуваат албанските барања, се избегнува конфликт меѓу НАТО

и косовските Албанци и се гарантира регионална сигурност. Според други, пак, условната независност на Косово може да го дестабилизира регионот, затоа што создава преседан врз чија основа и другите - босанските Срби или македонските Албанци - можат да побараат отцепување од матичните земји. Дали евентуалниот косовски преседан, доколку дојде до него, ќе ги повлече и другите по ист пат, ќе зависи од волјата на големите сили, а не од правната логика, бидејќи демократската волја на граѓаните на Балканот, по којзнае кој пат влегува во судир со интересите на светските сили. Најверојатно сегашниот протекторат на Косово ќе трае сè додека Балканот не дојде повторно на врвот на американскиот дипломатски дневен ред. Ако се заклучи дека е подобро Балканот еднаш засекогаш да се подели на национални минијатурни држави тогаш би се организирила меѓународна конференција и би се спровеле референдуми за самоизјаснување. Според српската страна, проектот за условна независност е класична измама и преодно решение за да се дојде до целосна независност. Прашањето за децентрализација е прашање дали може да се дојде до територијални целини, а при тоа да не станува збор за поделба на Косово.

Небојша Човиќ ги предупреди белградските власти дека Владата треба да издвои еден процент од државниот буџет за Косово. Ако тоа не го сторат владините министри тогаш тие треба да престанат да зборуваат повеќе за Косово. Во случајов Македонија е посебна приказна. Во пресрет на долгоочекуваните преговори за косовскиот финален статус нашава земја ја напушта својата поранешна нетрпеливост кон идејата за независно. Откако претходно ја поддржуваше српската позиција, Скопје сега се отвора за можноста Косово да стане независно, верувајќи дека ваквата опција долгорочно можеби најдобро ќе го гарантира суверенитетот на македонската држава. Официјално македонските политичари инсистираат дека нивната позиција сè уште е неутрална и оти ќе прифатат секое решение кое ќе произлезе од преговорите меѓу Приштина и Белград. Но, експертите забележуваат оти се чини дека Македонија ја напушта својата претходна позиција. Политичката елита на Македонија е поделена меѓу јавното мислење кое осудува каква и да е поддршка на независност за Косово од една страна, и притисокот на албанските политички субјекти од друга. Што ќе преовладее? Аналитичарите и официјалните претставници се согласуваат дека колку што побрзо биде решено косовското прашање, толку подобро за Македонија. Ставот на нашава земја треба да биде еден и неменлив. Нема менување на границите, нема создавање Голема Албанија. Останатото им го препуштаме на другите играчи.